

Analýza potřeb klientů Brno Expat Centre

Daniel Topinka, Petra Šobáňová

Projekt „Expats v Jihomoravském kraji: Pobyť a potřeby“

Projekt TL01000465 Expats v Jihomoravském kraji: Pobyť a potřeby je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA.

Východisko: Analýza potřeb

- Přes pojmenování překážek a problémů k objevení a pojmenování tzv. **faktických či reálných potřeb**.
- „Provést identifikaci rozdílu mezi tím, co je, a tím, co je žádoucí.“ (Belcourt, 1998).
- Identifikace nedostatků umožňuje **reagovat**, dále pracovat.
- Podklad pro zavádění změn – témata a inspirace.

Východisko: Analýza potřeb

- Potřebou je něco konkrétního, co je pro jedince či skupinu žádoucí.
- Primární potřeby – biologické a fyziologické potřeby, **sekundární potřeby** – sociální či kulturní, které vyvstávají z procesu adaptace.
- Potřeby normativní (určují instituce), **pociťované** (expatrioti), **vyjádřené** (jsou veřejně vyslovovány), komparativní (expatrioti vs. jiné kategorie).
- Dvě fáze. a) pátráme po problémech jedinců/skupin, b) objevujeme potřeby, třídíme a uspořádáváme.
- Liší se podle svých nositelů, aktuálnosti, okolností migrace, délky pobytu, jejich **kvality/kvantity** apod.

Analýza potřeb

Kvantifikace potřeb –
on-line dotazník na
potřeby respondentů,
hodnocení služeb a
problémy, s nimiž se
setkávají

Kvalitativní přístup –
tematické focus
groups a individuální
rozhovory

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Jiná státní přísl.,
zkušenost s pobytem v
JMK, sebepojetí expats

957
respondentů

říjen a listopad
2018

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Charakteristiky základního souboru – sekundární analýza dat

- Na konci roku 2018 – 31 826 cizinců
- Více než 8 % obyvatel města
- CZ-ISCO 1 – 3 (31. 12. 2017) – 13 923 mužů a 4 719 žen (celkem 18 642); mezi pracujícími cizinci více než polovina expatriotů (53,7 %)

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

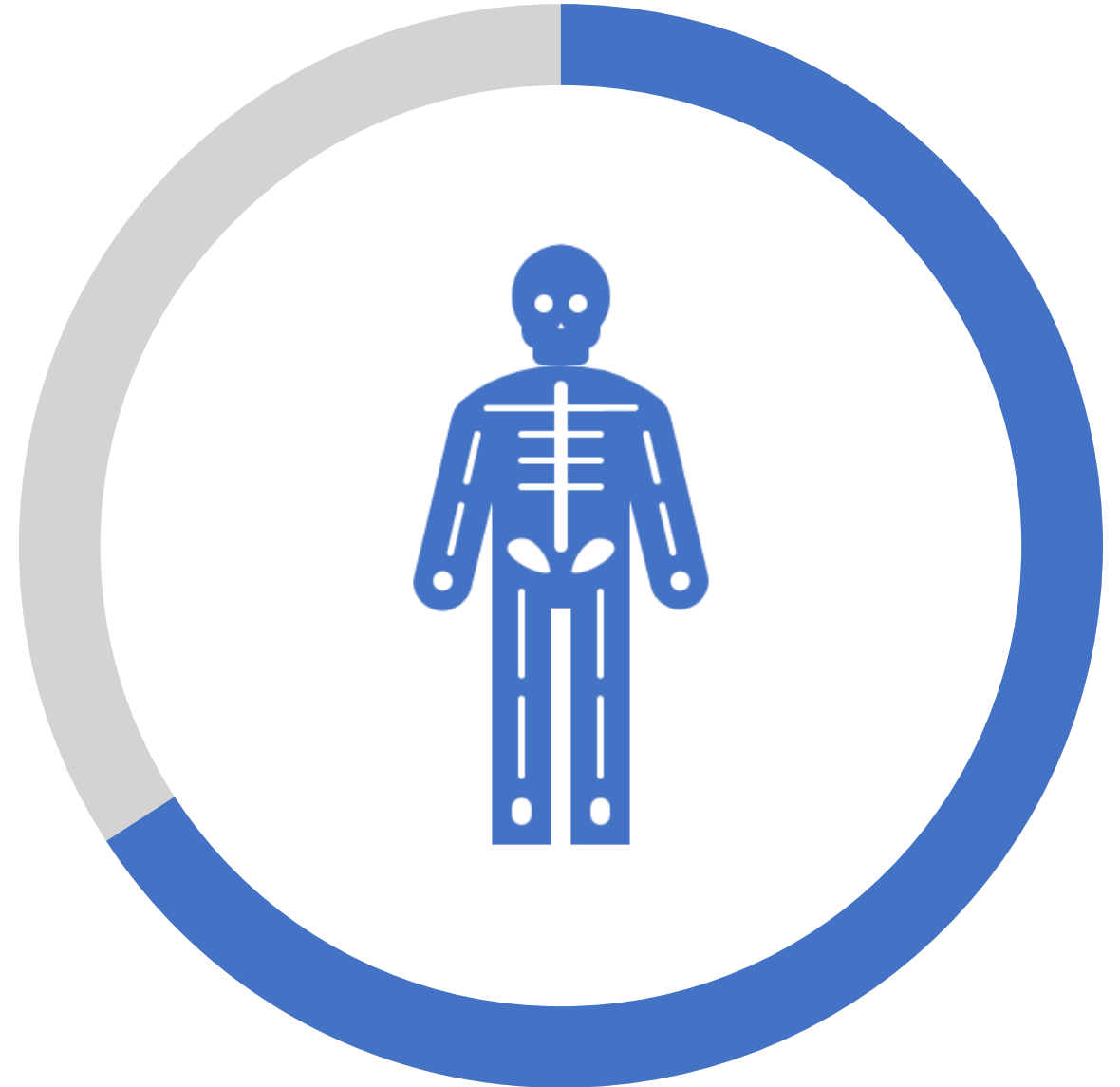
Charakteristiky výběrového souboru

- Mužů 561 (59 %) a žen 392 (41 %)
- Více než dvě třetiny (69 %) v rozmezí 26 až 40 let
- Bakalářské až doktorské vzdělání 88 % respondentů
- Angličtina (99,3 %)
- 84 zemí, pochází z 56,7 % EU, 43,3 % třetí země; státní příslušnost EU (65,3 %), mimo EU (34,7 %)
- Mužské imigrace – nad 2/3 podílu Řecko, VB, Indie, Itálie

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Charakteristiky výběrového souboru – expatriot

- 66 % se takto vymezuje – za prací (ne studium či partner)
- Nemá vliv délka pobytu v Brně, ani výhled délky pobytu do budoucna, ani pohlaví

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Charakteristiky výběrového souboru – zaměstnanost

- **85 % zaměstnáno**
- Déle než 3 roky 35,9 %
- **78 % v soukromém sektoru**, 18 % ve veřejném sektoru
- Více než 40 hodin týdně pracuje téměř 40 %
- 45 % profesionálové , 25 % technici, 18 % manažeři, 9,8 % služby a obchod
- 22 % vývojáři softwaru/hardware, profesionální služby a podpora podnikání 18 %, vzdělávání (10,9 %), telekomunikace (10,4 %), finanční služby (7 %), cestování (5,4 %), zdravotnictví (3,1 %) a zábava, média, vydavatelství (2,1 %)
- IBM, Masarykova univerzita, AT&T, RedHat a Kiwi.com
- Pětina (20 %) nikdy nepodnikala, ale plánuje (zůstat trvale - 33,9 %)
- Třetina respondentů (32,4 %) **čistý příjem 30 až 50 tis., 61,6 % spokojeno**, genderová nerovnost

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Charakteristiky výběrového souboru – čeština

- **Více než polovina** (52,9 %) **česky nemluví vůbec** anebo jen velmi slabě (úroveň A1), pětina (19,6 %) střední úroveň a plynně 14 %
- **Více než polovina** (62,9 %) **navštěvuje nebo navštěvovala** kurz češtiny (18 % nikdy a nehodlá, 19,1 % nenavštěvovalo, ale chce)
- Nenavštěvovali a nehodlají – zejm. v Brně déle než 5 let (43 %, 158)
- Více než čtvrtina co nechce kurz plánuje zůstat trvale (26,6 %)
- Dvě třetiny (65,1 %) nemají **jazykovou bariéru** v každodenní komunikaci, více než tři pětiny (62,2 %) nemají jazykovou bariéru v zaměstnání, na úřadech, či ve zdravotnických institucích
- Úroveň češtiny se **v čase zvyšuje** (nemluví – méně než 6 měsíců 59,6 %, déle než 3 roky klesá na 14 %)

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Shrnutí důležitostí jednotlivých aspektů života v Brně

Více důležité	Méně důležité
Pracovní příležitosti a zajímaví zaměstnavatelé	Pověst (reputace) města
Pocit bezpečí	Možnost ovlivnit budoucnost města
Úroveň městské dopravy	Nabídka pro sportovní vyžití
Dostupnost bydlení	Dobré podmínky pro cyklo dopravu
Dostupnost zdravotnických potřeb	Dobré podmínky pro jízdu automobilem

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Shrnutí spokojenosti s jednotlivými aspekty života v Brně

Spokojeni	Nespokojeni
Úroveň městské dopravy	Dobré podmínky pro cyklo dopravu
Pocit bezpečí	Kvalita služeb na úřadech
Pověst (reputace) města	Možnost ovlivnit budoucnost města
Pracovní příležitosti a zajímaví zaměstnavatelé	Dostupnost bydlení
Prostředí přátelské rodině	Dobré podmínky pro jízdu automobilem

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

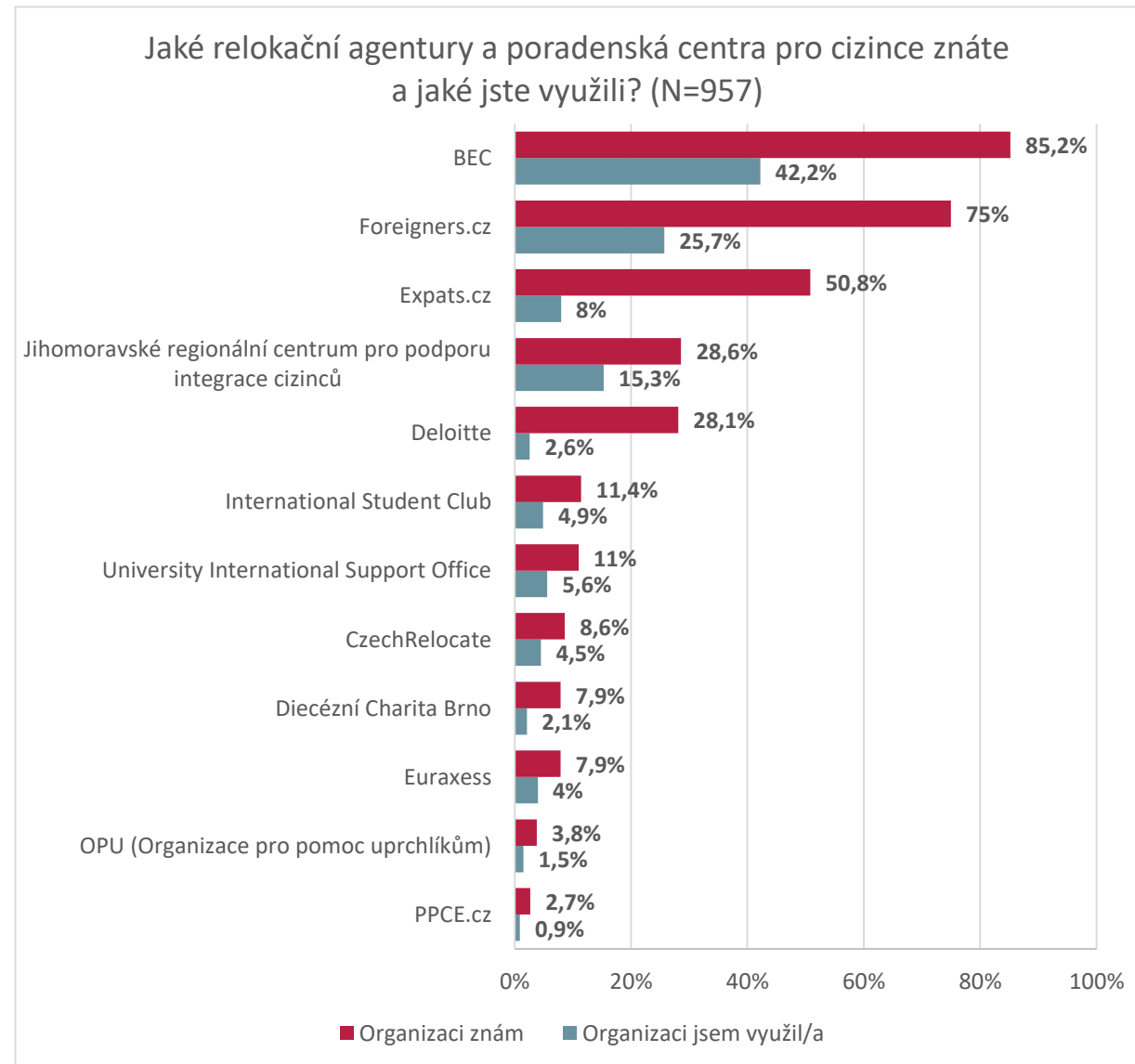
Shrnutí nejčastějších potenciálních důvodů k odchodu z Brna

Nejčastější důvody k odchodu	Nejméně časté důvody k odchodu
Pocit bezpečí	Pověst (reputace) města
Pracovní příležitosti a zajímaví zaměstnavatelé	Dobré podmínky pro jízdu automobilem
Dostupnost bydlení	Dobré podmínky pro cyklo dopravu
Dostupnost zdravotnických služeb	Možnost ovlivnit budoucnost města
Společenské klima	Nabídka pro sportovní vyžití

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Znalost relokačních agentur a jejich využití

- **BEC (85,2 %)**,
Foreigners.cz (75 %),
Expats.cz (50,8 %),
Jihomoravské regionální centrum pro podporu integrace cizinců (28,6 %),
Deloitte (28,1 %)
- Využívány v souvislosti s **příchodem do České republiky** (18,9 %), poté v **právním poradenství** (17,9 %), pomoc s **jazykovými kurzy** (17,3 %) a doprovodem a tlumočením u lékaře, v bance, na úřadě apod. (14,1 %)

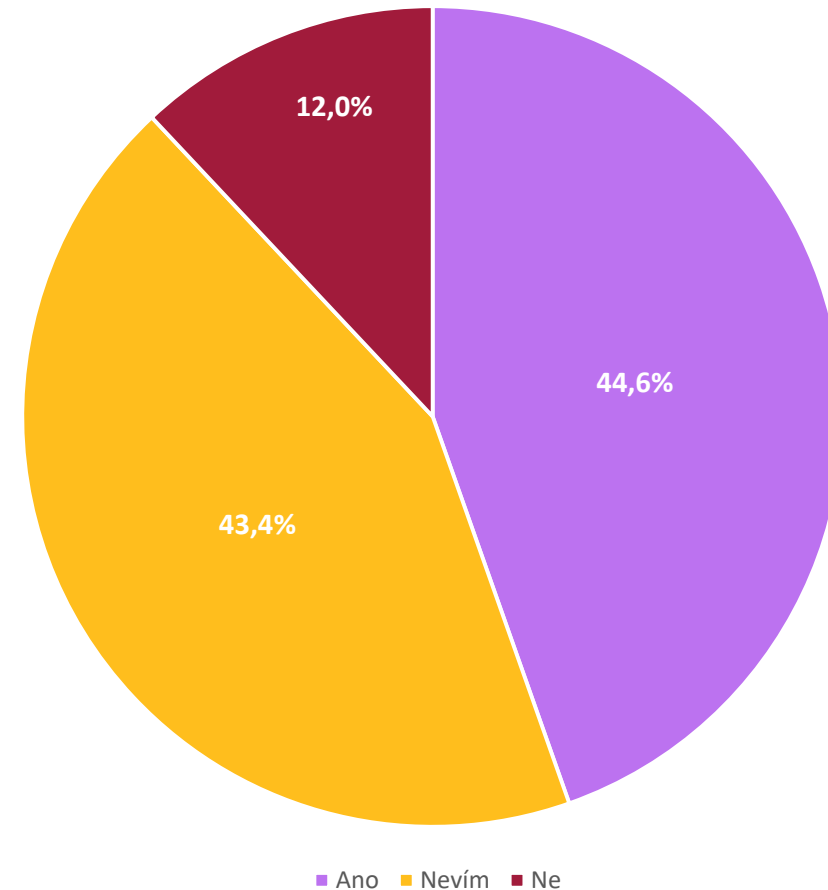

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Využívání služeb BEC

- 44,6 % plánovalo v budoucnu využít služeb BEC
- Web, newsletter, sociální sítě, online konzultace
- Velmi nebo spíše spokojeno 95 % respondentů

Plánujete v budoucnu využít služeb Brno Expat Centre (BEC)? (N=814)

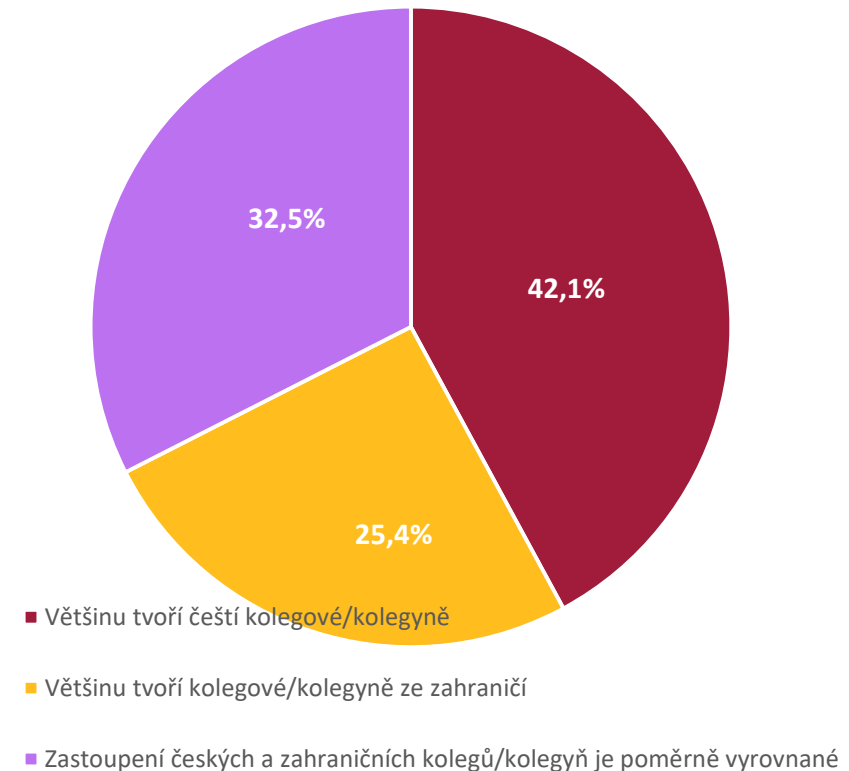

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Současné zaměstnání

- 42 % pracuje v kolektivech, kde většinu tvoří čeští kolegové/kolegyně
- Zaměstnání **velmi důležité** (80,6 %)
- Celková **spokojenost 84,1 %**
- **Odchod z Brna kvůli zaměstnání 80,8 %**

Tvoří většinu z Vašeho nejužšího pracovního kolektivu čeští, anebo zahraniční kolegové/kolegyně? (N=795)

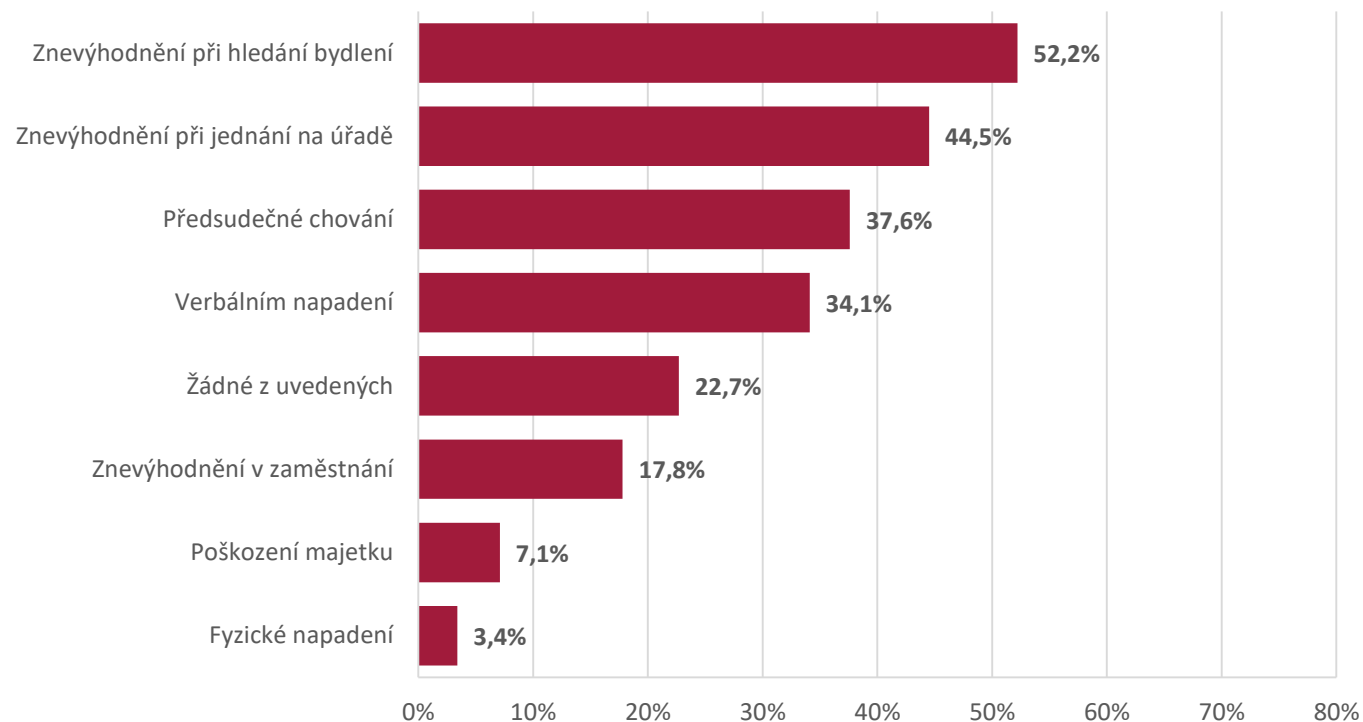

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Akceptace a bariéry

- Znevýhodnění: bydlení, úřad a předsudky
- 69,5 % cítí se vítáni; **12,5 % nevítaní**
- EU jsou na tom lépe
- **Jazyková bariéra** - ve veřejných institucích (71,2 %), na úřadech 71 %, ve zdravotnických zař. 55,3 %, v každodenní komunikaci 50,7 %, v práci 20,9 % a ve škole 10,9 %
- **68 % se setkalo s problémy v některé z veřejných institucí**
- místo pro život by doporučilo 86 % respondentů

Setkali jste se v Brně s nějakou z následujících situací proto, že jste cizinci?
(N=957)

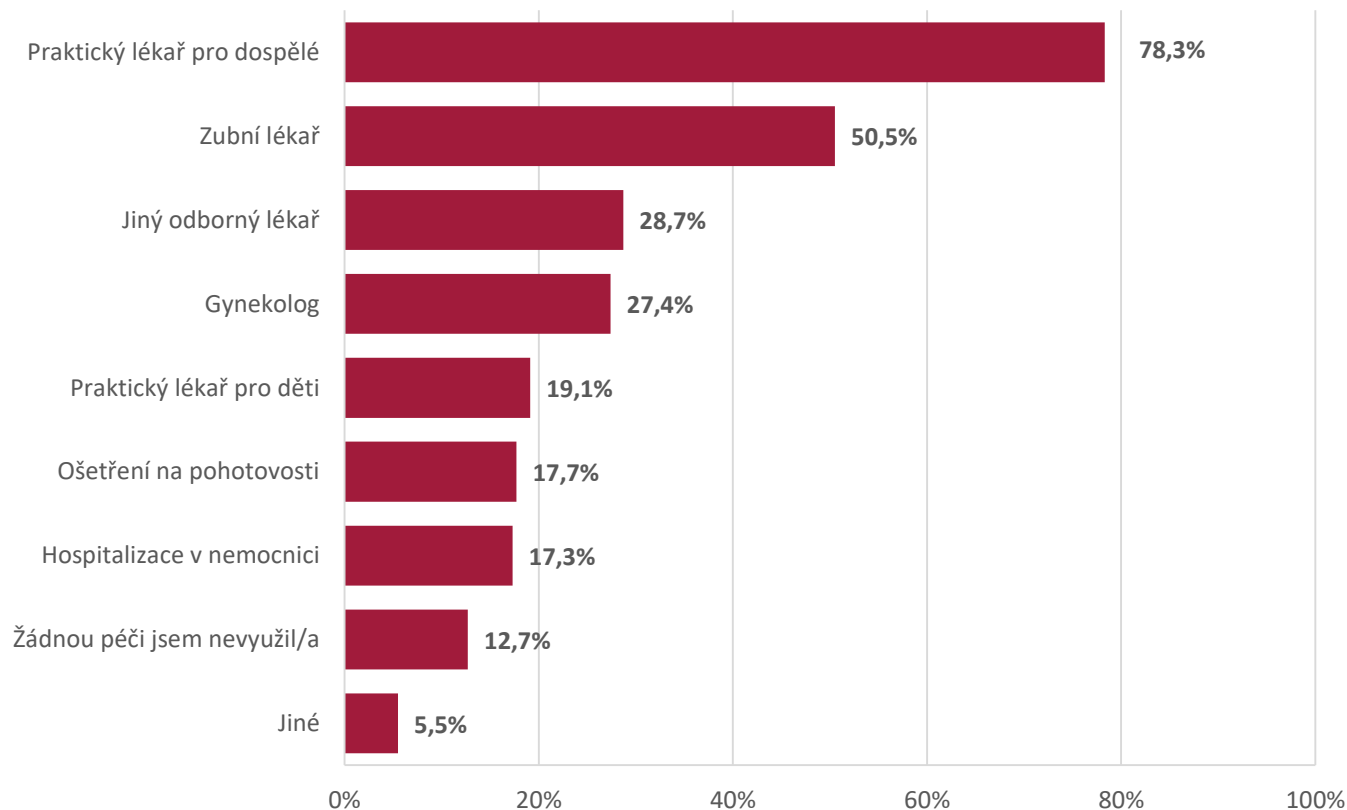

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Lékařská péče

- Praktický lékař a stomatolog
- Spokojeny více než tři čtvrtiny dotazovaných (77,6 %), nespokojených 21 %
- Nejsnadnější je zajistit zdravotní pojištění (63,1 %) a praktického lékaře pro dospělé, EU snadnější

Jaké typy zdravotní péče jste využili v posledních dvou letech v Brně? (N=957)

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Bydlení a volný čas

- Brno-střed téměř polovina (41,5 %)
- Pronájem bytu (57,8 %)
- Jednočlenné domácnosti (40 %)
- Téměř polovina (48,1 %) s partnerem
- Téměř polovina (48,6 %) s neochotou majitele pronajímat cizincům
- S okolím bydliště spokojeno 87,1 %
- Špatné **vztahy se sousedy** 24,1 %

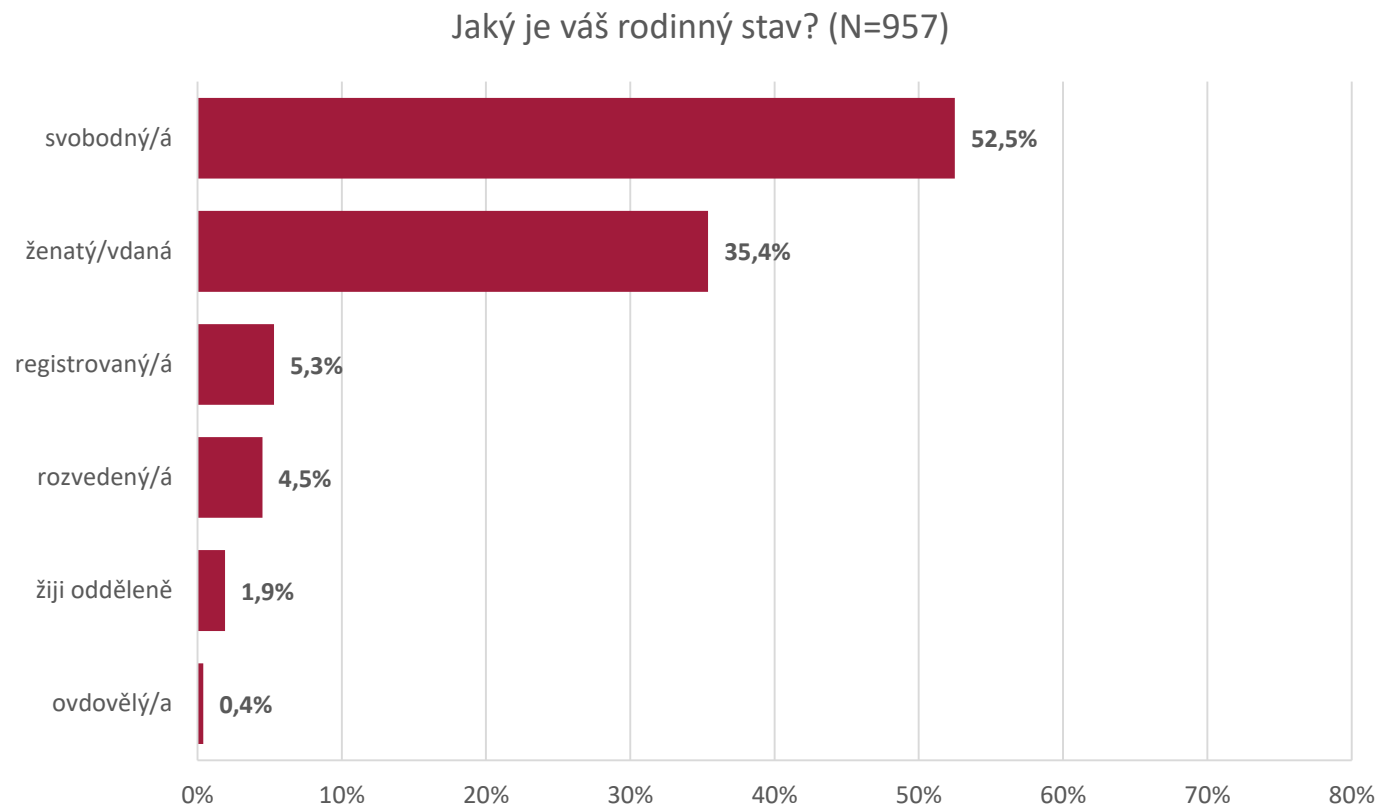
S kým většinou trávíte svůj volný čas? (N=841)

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Rodina a partnerství

- Partnera má a v manželství žije více než třetina (35,4 %)
- Z ČR pochází 30,8 %
- Častěji se **přistěhovaly ženy** (21,2 %) za partnery
- Ženy **méně ekonomicky aktivní**
- 1 nebo 2 děti mladší 26 let má 90,5 %
- Více než polovina dětí (54,2 %) MŠ, 37,9 % ZŠ, 11 % SŠ a 1,6 % VŠ
- **Nespokojeno MŠ 24 %, ZŠ 23,3 %, SŠ 28,3 %**
- 32,6 % nedost. kapacita a jazyk. bariéra (26,3 %)

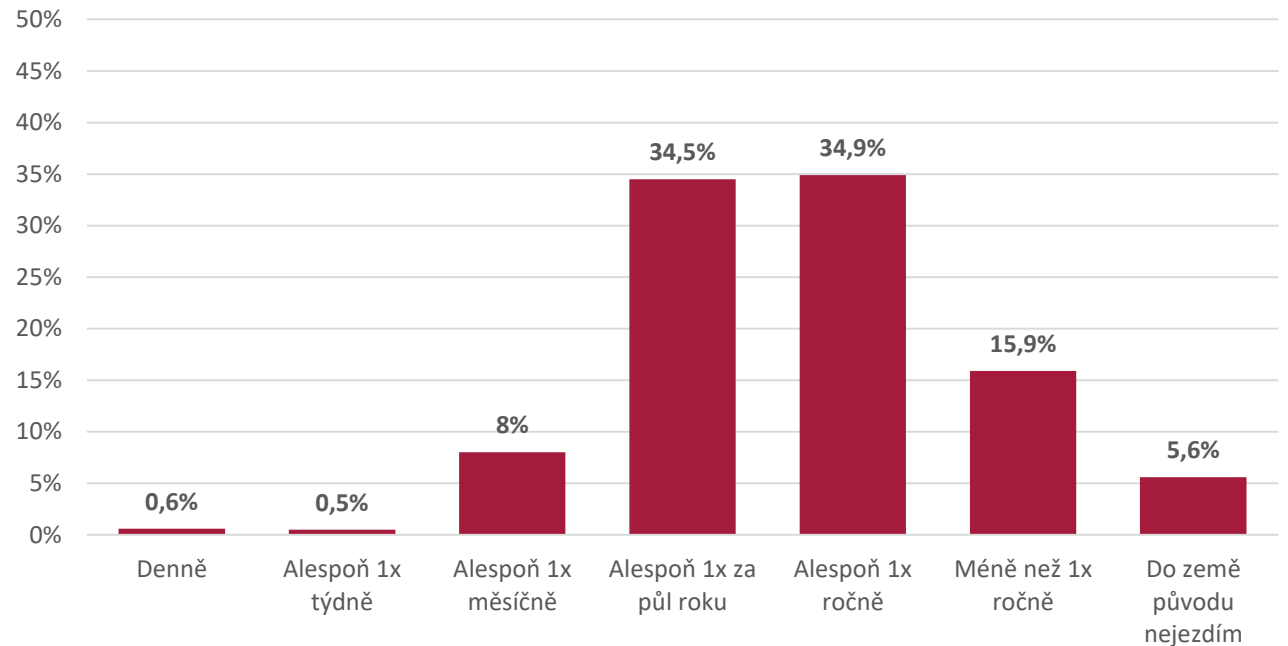

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Transnacionalismus

- Rodinné (90 %) nebo přátelské vazby (68 %), dovolená a svátky 51,5 %
- Častěji EU
- Remittance 17,3 % _ Indie, Řecko, Rumunsko
- Nejčastěji do deseti procent příjmu (33,1 %)

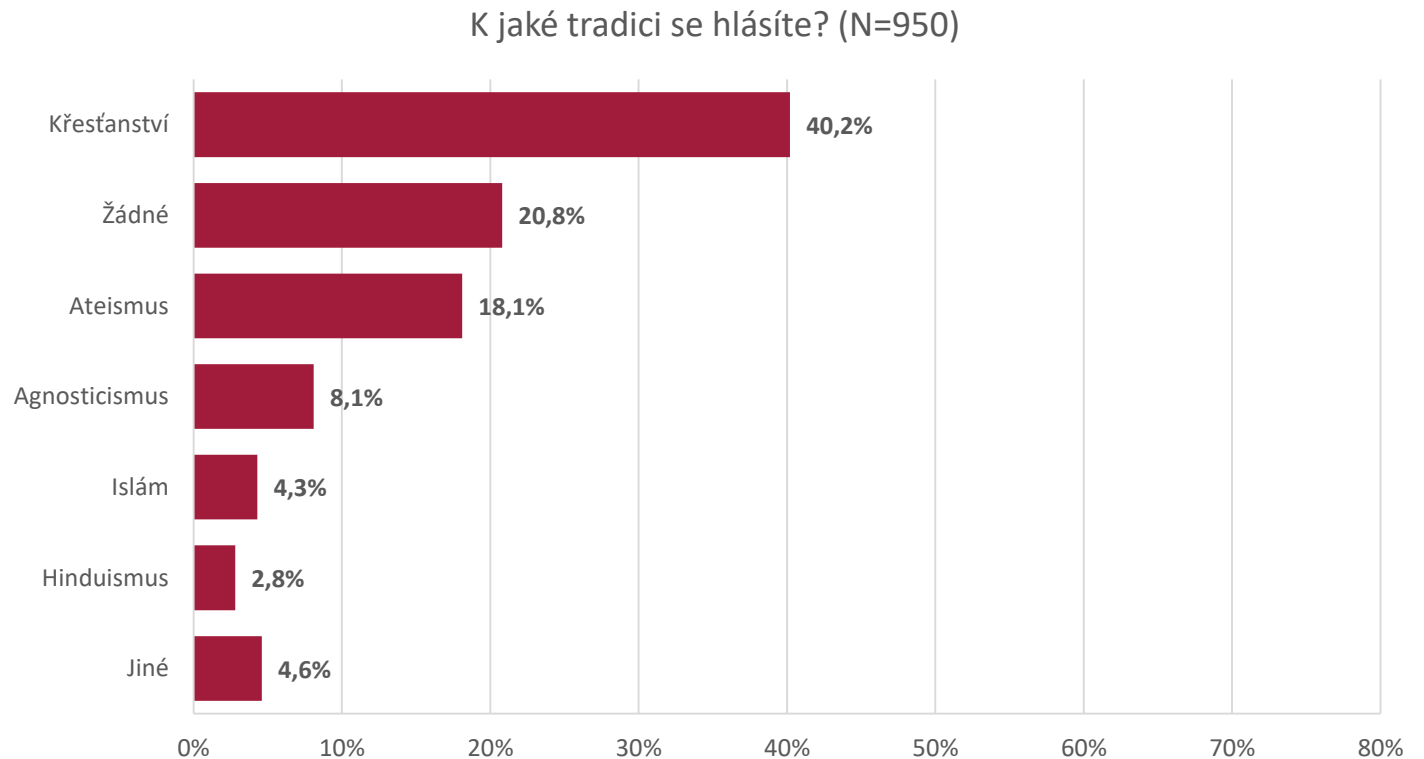
Jak často navštěvujete/navštěvovali jste Vaši zemi původu? (N=957)

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Religiozita

- Křesťanství 40,2 % a ateismus 38,9 %
- Téměř čtyři pětiny (79,2 %) se neztotožňovaly se svou tradicí
- Čtyři pětiny (80 %) se do rovnou narodily
- Veřejná místa určená k modlitbě (28,2 %) – věřící

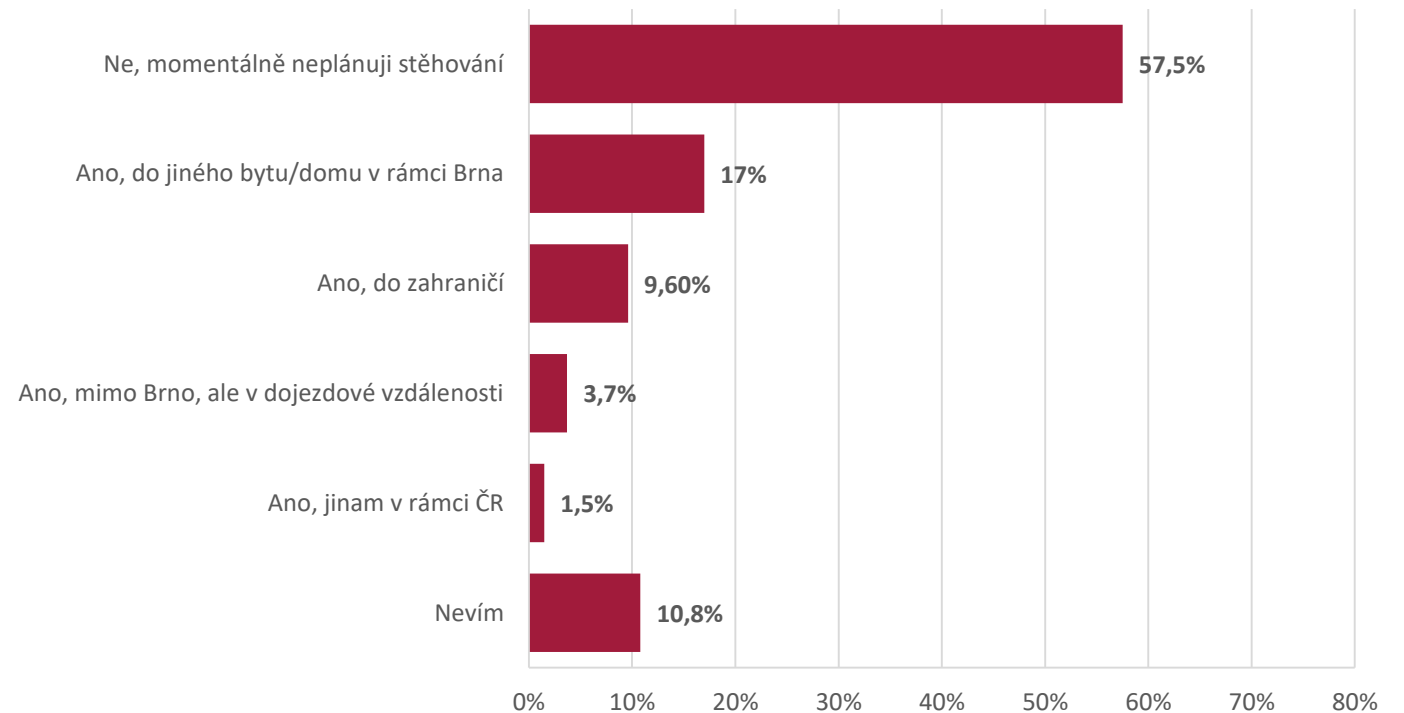

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Plány do budoucna

- Do zahraničí **téměř desetina** (9,6 %)
- **Trvalý pobyt** pětina dotazovaných (20,1 %)
- Mezi pěti a deseti lety žilo v Brně 25,8 %
- 28,7 % dotazovaných chtělo v Brně **zůstat trvale**
- Co měli děti, častěji plánovali trvale (42,9 %)

Plánujete v současnosti stěhování? (N=896)

Kvantitativní výzkum *The Great Brno Expat Survey*

Funkčnost označení expatriot?

- Definici expatriotů vyhovuje **jen 15 % respondentů** vzorku.
- Analýza latentních tříd – v kategorii „Expat“ relativně málo respondentů – přibližně **jen čtvrtina** (25,6 %)
- (1) **Expatrioti s vazbami** na blízké osoby jsou odborníky, kteří mají partnery a zároveň alespoň jedno dítě, vykazují osobní vazby na blízké osoby.
- (2) **Expatrioti bez dětí** s častou vazbou na partnera.
- (3) **Skilled (im)migrants s partnery**, sice obvykle bez dětí, ale má s velkou pravděpodobností partnera. Plánuje svůj pobyt jako trvalý, případně nemá ujasněný časový rámec setrvání ve městě.
- Důležitost vytváření sítí meziosobních vztahů, které ovlivňují životní způsoby a strategie (Topinka, Janků 2018), neplatí, že narození dítěte mění dráhu expatriota.

Kvalitativní výzkum

- 15 polostrukturovaných rozhovorů

Kvalitativní výzkum – individuální rozhovory

- **Různorodost pojetí expatriot** – tradiční pojetí vs. integrace
- **Spokojenost v zaměstnání** plus prostor pro uspokojování svých potřeb a důležitá **kvalita života**
- **Průzkum** před rozhodnutím přijet
- **Setrvávání** – kariéra/rodina
- **Příjezd bez plánů** a strategie (na zkoušku)
- **Proměna hospodaření** – nové propočty a kalkulace
- **Autenticita života** ve městě mimo turistický nápor
- **Ostych z podnikání** (nejistota v podmínkách)
- Horšící se **dostupnost bydlení** (staré byty, první bydlení – makléři a strach z cizinců)
- Pocit **separace** v cizineckém prostředí

Kvalitativní výzkum – individuální rozhovory

- Komplikace s rasismem a xenofobií – **jinakost budí pozornost**
- Nedostačující infrastruktura **OAMP**
- **Kvalita života**: bezpečí, seberealizace a kulturní nabídka
- Dezorientace v **nabídce služeb** a jejich obsahu
- Důraz na **období příprav** před příjezdem a pomoc s **adaptací** v počátku
- Jazyková bariéra není nepřekonatelná, potíže ve **veřejných institucích**
- Vytrácení se **motivace** učit se česky – náročnost vs. Nadání
- Sociální sítě – **kolegové**

Kvalitativní výzkum – skupinové rozhovory

- **Témata:** dostupnost služeb, potřeby partnerek a partner, pracovní život v Brně
- Potřeba **průvodce** v počátcích, obeznámit se
- **Partneři** v roli doprovodu – kritické přístupy
- Vysoký standard kvality života
- **Nižší mzdy**
- Aktivity **zacílené** jen na cizince?
- Různorodé **povědomí o službách** a jejich nabídce (rozcestník a jedno místo)
- Obtížná **orientace** ve zveřejňovaných informacích
- Nepodpora **samostatnosti** (závislost na pomoci)

Kvalitativní výzkum – skupinové rozhovory

- Nedostatečná **imigrační infrastruktura** (různé hodnocení OAMP – vyznat se v tom)
- Očekávání **kariérního růstu**
- Nemožné najít zaměstnání ve zdravotních profesích jako lékaři, psychologové, veterináři a další specialisté (legislativa)
- **Frustrace partnerů**
- Potenciál v **podnikání**
- Bydlení pro nově příchozí
- Potíže při komunikaci **na úřadech**
- **Sladění** rodinného a pracovního života

Děkujeme za pozornost.